

**Глава
Большецильнинского сельского
поселения
Дрожжановского муниципального
района Республики Татарстан**

**Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Зур Чынлы авыл жирлеге
Башлыгы**

«20» май 2015 ел

№6

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

**Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль
районы Зур Чынлы авыл жирлеге жирле
үзидарә органнарында гражданнар мөрәҗәттәрен
карау регламентын раслау турында**

«Россия Федерациисе гражданнарының мөрәҗәттәрен карау тәртибе турында » 02.05.2006 ел, № 59-ФЗ Федераль закон, «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәттәре турында» 12.05.2003 ел, № 16-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы һәм ТР Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл жирлеге Уставы нигезендә карап бирәм:

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарында гражданнар мөрәҗәттәрен карау регламентын расларга.
2. Әлеге каарны авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә һәм Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында авыл жирлеге бүлгендә урнаштырырга.
3. Әлеге карап кабул ителгәннән бирле үз көченә керә.
4. Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотам.

Зур Чынлы авыл жирлеге башлыгы:

Ф.С.Хәлиуллов

Күшымта
Зур Чынлы авыл жирлеге башлыгы
каары буенча
№6, 20.05.2015 ел.

Регламент

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарында гражданнар мөрәжәгатьләрен карау

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарында гражданнар мөрәжәгатьләрен карау регламенты (алга таба-Регламент) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл жирлеге башлыгы, Совет һәм Башкарма комитеты (алга таба – текст буенча-жирле үзидарә органнары) тарафыннан гражданнар мөрәжәгатьләрен карау тәртибен билгели һәм гражданнар мөрәжәгатьләрен караганда гамәлләрнең срокларын һәм эзлеклелеген, эш алыш бару кагыйдәләрен билгели.

1.2. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау нигезендә башкарыла: Россия Федерациясе Конституциясе; «Россия Федерациясе гражданнары мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 02.05.2006 ел, № 59-ФЗ Федераль закон; 09.02.2009 елдагы 8-ФЗ номерлы «дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы мәгълүматка үтемлелекне тәэмин итү хакында» федераль закон; 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль закон

II. Функцияне үтәү тәртибенә карата таләпләр гражданнар мөрәжәгатьләрен карау буенча

2.1. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау функцияләрен үтәү тәртибе турында мәгълүмат бирелә:

1) Турыдан-Туры Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл жирлеге башкарма комитеты бинасында;

2) телефон элемтәсе, электрон мәгълүмат, электрон техника, интернет чөлтәре чарапарын кулланып Башкарма комитет;

3) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының интернет-сайтында мәгълүмат урнаштыру, массакүләм мәгълүмат чарапарында публикацияләр, мәгълүмат материалларын бастыру юлы белән жирле үзидарә органнары тарафыннан.

2.2. Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының кабул итү бүлмәссе урнашкан урыннар турында белешмәләр, аларның тулы почта адресы, белешмә телефоннары, гражданнарың язмача мөрәжәгатенә карата таләпләр, гражданнарны кабул итү көннәре һәм сәгатьләре, шулай ук мөрәжәгать итү тәртибе, шул исәптән электрон формада, урнаштырыла:

1) ТР Чүпрәле муниципаль районының интернет-сайтында;

2) Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнары урнашкан бинада мәгълүмат стендында.

2.3. Жирле үзидарә органнары хәзмәткәрләре телефон шалтыратуларына жавап биргәндә, жентекләп һәм әдәпле формада гражданнар мөрәжәгатьләрен карау тәртибе буенча белешмә мәгълүмат бирәләр. Жавап телефон шалтыратуын кабул

иткән граждан, фамилия, әтисенең исеме һәм вазыйфасы түрүнда мәгълүммәттән башланырга тиеш.

Әгәр шалтыратуны кабул иткән хезмәткәр куелган сорауга жавап бирә алмый икән, ул гражданинга кирәклө мәгълүматны алырга мөмкин булған телефон номерына хәбәр итәргә тиеш.

III. Функцияне үтәү өчен нигез гражданнар мөрәжәттәрен карау.

3.1. Чүпрәле муниципаль районы Зур Чыңлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына гражданнарның мөрәжәттәрен карау функциясен башкару өчен нигез булып тора.:

гражданың аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен яисә башка затларның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен гамәлгә ашыруда ярдәм итү түрүнда гариза – үтенечләре йә законнар һәм башка норматив хокукый актлар бозылу, жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар эшендәге житешсезлекләр түрүнда хәбәр итү, йә күрсәтелгән органнар һәм вазыйфаи затларның эшчәнлеген тәнкыйтъләү;

гражданың муниципаль хокукый актларны, жирле үзидарә органнары эшчәнлеген камилләштерү, ижтимагый мәнәсәбәтләрне үстерү, дәүләт һәм Жәмгыять эшчәнлегенең социаль-икътисадый һәм башка өлкәләрен яхшырту буенча тәкъдимнәре – тәкъдимнәре;

гражданинның бозылган хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәттәрен торғызу яисә яклау түрүнда шикаять – үтенечләре

3.2. Гражданнар карау өчен үз мөрәжәттәрен тапшыралар:

жирле үзидарә органнарына шәхсән мөрәжәгать;

Чүпрәле муниципаль районы Зур Чыңлы авыл жирлеге жирле үзидарә органы адресына почта аша жибәрү;

гражданнарны шәхси кабул итү;

жирле үзидарә органнарның (884375) 30-6-25 телефоннары буенча факсимиль злемтә каналлары буенча;

» Интернет «мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Чүпрәле муниципаль районы Порталында»интернет-кабул итү " бүлгөндө;

жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнгән электрон почта адресына.

3.3. Гражданың язма мөрәжәттәндә тиешле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, яисә тиешле затның вазыйфасы, шулай ук үз фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңғысы – булған очракта), жавап жибәрелергә тиешле почта адресы, мөрәжәттәне яңадан рәсмиләштерү түрүнда хәбәрнамә, бәяннамә жибәрелергә тиешле почта адресы булырга тиеш.

Кирәк булған очракта, раслау, үз дәлилләрен язмача мөрәжәттәкә теркәлә документлар һәм материаллар яки аларның күчермәләре.

3.4. Электрон документ рәвешендә кергән мөрәжәттә гражданың фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңғысы – булған очракта), электрон почта адресы, әгәр жавап электрон документ рәвешендә жибәрелергә тиеш булса, почта адресы булырга тиеш. Граждан мондый мөрәжәттәкә кирәклө документларны һәм материалларны электрон формада теркәргә яисә күрсәтелгән документларны һәм материалларны яисә аларның күчермәләрен язма рәвештә жибәрелергә хокуклы.

3.5. Шәхси кабул итү вакытында гражданин шәхесен таныклаучы документ күрсәтә.

3.6. Гражданнарның барлық мөрәжәттәләре, шул исәптән форма буенча язма мөрәжәттәләр өчен законнар белән билгеләнгән таләпләргә туры килмәгәннәрне дә кертеп, теркәлелергә һәм исәпкә алышырга тиеш.

IV. Функцияне башкарудан баш тарту өчен нигезлөр исемлеге гражданнар мөрәжәгатьләрен карау буенча

4.1. Мөрәжәгать түгел карала асылда, әгәр:

- 1) гражданиның язма мөрәжәгатендә элек жибәрелгән мөрәжәгатьләргә бәйле рәвештә аңа берничә тапкыр язма жаваплар бирелгән, һәм шул ук вакытта мөрәжәгатьтә күрсәтелгән мөрәжәгать һәм элек жибәрелгән мөрәжәгатьләр бер үк органга яисә бер үк вазыйфай затка жибәрелгән очракта, яңа дәлилләр яисә шартлар китерелми торган мәсьәлә бар.;
- 2) мөрәжәгатьтәге мәсьәләләр буенча законлы көченә кергән суд карары бар;
- 3) мөрәжәгатьтә вазыйфай затның, шулай ук аның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мәлкәтенә куркыныч янаган әдәпсез йә мәсхәрәле гыйбарәләр бар;
- 4) мөрәжәгатьтә мөрәжәгатьтә мөрәжәгать итүченең фамилиясе яки жавап бирү өчен почта адресы күрсәтмәгән;
- 5) язма мөрәжәгать тексты уқырга бирелми;
- 6) мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләнең асылы буенча жавап игълан ителмичә бирелә алмый

4.2. Язма мөрәжәгатьне карап тикшерүдән баш тарту турында язмача яки электрон документ формасында мөрәжәгать итүче гражданга хәбәр ителә.

Язма мөрәжәгать тексты уқылуға бирелмәсә, мөрәжәгатькә жавап бирелмәсә, мөрәжәгатьне теркәгәннән соң жиде көн эчендә, әгәр аның фамилиясе һәм почта адресы уқылуға тапшырыла икән, мөрәжәгатьне жибәрәгән гражданга хәбәр ителә.

4.3. Суд каарына шикаять бирелә торган мөрәжәгать, теркәлгән көннән жиде көн эчендә, әлеге суд каарына шикаять бирү тәртибен аңлатып, мөрәжәгать жибәрәгән гражданга кире кайтарыла.

4.4. Жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка аларның компетенциясе нигезендә кергән язма мөрәжәгать язма мөрәжәгать теркәлгән көннән соң 30 көн эчендә карала.

Аерым очракларда, шулай ук мөрәжәгатьне карау өчен кирәклө башка органга жибәрәгәндә, жирле үзидарә органы житәкчесе, вазыйфай зат

V. биналар һәм урыннарга карата таләпләр гражданнарны шәхси кабул итү

5.1. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау функциясен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән бүлмәләр санитар-эпидемиологик кагыйдәләргә һәм нормативларга туры килергә тиеш.

5.2. Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнары урнашкан бинага кергәндә, эш режимы турында мәгълумат булган элмә тактасы күренеп тора.

5.3. Гражданнарны шәхси кабул итү урыннары жиһазландырылачак:

- 1) нава кондиционирования системы;
- 2) янгын системы һәм янгын сүндерү чаралары;
- 3) Гадәттән тыш хәл килеп чыгу турында хәбәр итү системы;
- 4) саклау системы.

5.4. Шәхси кабул итүне көтү урыны гариза бирүчеләр өчен үңайлыш шартларга туры килергә тиеш, урындыklар, өстәлләр белән жиһазландырыла, язма мөрәжәгатьләрне язу өчен канцелярия кирәк-яраклары, мәгълумати стендлар белән тәэммин ителә.

VI. Мөрәжәгатьне караганда гражданның хокуклары

6.1. Гражданин аның мөрәжәгатен карау стадиясендә хокуклы:

өстәмә документлар һәм материаллар тапшырырга яки аларны соратып алу турында, шул исәптән электрон формада мөрәжәгать итәргә; әгәр бу башка затларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылмаса, мөрәжәгатьне карап тикшерүгә кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышу, әгәр күрсәтелгән документларда һәм материалларда федераль закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр булмаса, бу очракта башка затларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылмаса, мөрәжәгатьне карауга кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышу;

кирәк булган очракта мөрәжәгатьне карауда катнашырга;

мөрәжәгатьтә қуелган мәсьәләләрне хәл итү компетенциясенә керә торган дәүләт органына, җирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка мөрәжәгатьне яңдан карау турында хәбәрнамә алырга;

Россия Федерациясе законнары нигезендә административ һәм (яки) суд тәртибендә мөрәжәгать карап тикшерүгә бәйле рәвештә мөрәжәгать буенча кабул итеп генә карарага яисә гамәлгә (гамәл кылмауга) шикаять белән мөрәжәгать итәргә

6.2. Ҙирле үзидарә органнарын тәэммин итәләр:

гражданнар мөрәжәгатьләрен объектив, һәрьяклы һәм үз вакытында карау, кирәк очракта-мөрәжәгатьләр җибәргән гражданнар катнашында;

дәүләт органнарында, башка җирле үзидарә органнарында һәм башка вазыйфаи затларда, судлардан, тану органнарыннан һәм алдан тикшерү органнарыннан тыш, гражданнар мөрәжәгатьләрен карау өчен кирәkle электрон формада, шул исәптән, алу;

Гражданнарның бозылган хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен торғызуға яисә яклауга юнәлдерелгән чаралар кабул итү;

әлеге Регламентта күрсәтелгән очраклардан тыш, гражданнарга қуелган сорауларның асылы буенча язмача жаваплар җибәру;

гражданга аның мөрәжәгатен дәүләт органына, башка җирле үзидарә органына яисә башка вазыйфаи затка аларның компетенциясе нигезендә, шул исәптән электрон формада карау өчен җибәру турында хәбәрнамә.

6.3. Ҙирле үзидарә органнарында гражданнар мөрәжәгатьләрен карау сыйфатына карата төп таләпләр булып тора:

гражданнарга бирелә торган мәгълүматның дөреслеге;

гражданнарга мәгълүмат бирү тулылығы;

гражданнар тарафыннан мәгълүмат алу үчайлы һәм һәркем өчен мөмкин;

каралучы мөрәжәгатькә карата карар чыгаруның оперативлығы;

гражданинга аның мөрәжәгатенә жавапны үз вакытында җибәру.

6.4. Гражданин аның мөрәжәгатен карау барышы турында белә ала:

Чүпрәле муниципаль районы Зур Чынлы авыл җирлеге җирле үзидарә органнарына шәхсән мөрәжәгать итеп;

8(84375) 30-6-25, 30-6-24 телефоннарына шалтыратыгыз;

«Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Чүпрәле муниципаль районы порталында электрон форма тутырып.

Кирәк булган очракта, граждан теркәлү номеры һәм үз мөрәжәгатен теркәү датасы турында тиешле җирле үзидарә органнарының телефоннарына шалтыратып мәгълүмат ала.

VII. Язма мөрәжәгатьне карау процедурасы

7.1. Эзлекле гамәлләр (процедуралар)

7.1.1. Мөрәжәгатьне карау функцияләрен үтәү түбәндәге процедураларны үз эченә ала:

- 1) мөрәжәгатьне кабул итү һәм беренчел эшкәрту;
- 2) мөрәжәгатьне теркәү;
- 3) мөрәжәгатьне контролъгә қую.;
- 4) мөрәжәгатьне карау өчен жибәрү;
- 5) бүлекчәләрдә мөрәжәгатьләрне карау;
- 6) гражданнарны шәхси кабул итү барышында мөрәжәгатыләрне карау;
- 7) мөрәжәгатьне карау вакытын озайту (кирәк булганда);
- 8) мөрәжәгатькә жавап рәсмиләштерү һәм жибәрү.
- 9) мөрәжәгатьне карау барышы турында белешмә мәгълүмат бирү;
- 10) мөрәжәгатькә жавап бирү.

7.2. Мөрәжәгатыләрне кабул итү һәм беренчел эшкәрту

7.2.1. Гражданың мөрәжәгатыләрен карау функциясен башкару өчен нигез булып, Чүпрәле муниципаль районның Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына мөрәжәгать итү яки компетенция нигезендә карау өчен башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яки вазыйфаи затлардан озату документы белән мөрәжәгать итү тора.

7.2.2. Документлар кабул итү өчен жаваплы белгеч:

корреспонденциянең дәреслеген һәм төргәкнең бөтенлеген тикшерә; конвертларны ача, аларда документлар булу-булмавын тикшерә (ертылган Documentlar подклеиваются), к текстына хат подкалывает конверт; кергән документларның (паспортларның, хәрби билетларның, хезмәт кенәгәләренең, пенсия таныклыкларының һәм башка шундый күшымталарның) күчермәләрен төшерә һәм курсәтелгән документларның төп нөсхәләрен гражданга заказлы хат белән жибәрә;

хат тексты булмаган очракта, түбәндәге текст белән белешмә тәшкил итә: « акт (регламентка 1 нче күшымта) төзи, ике нөсхәдә акчалата билгеләр (мөрәжәгаттән алынган хатлардан тыш), кыйммәтле көгазыләр (облигация, акцияләрдән тыш), бүләкләр, заказлы хатларга, ачканда язма кертемнәр табылмаган белдерү көгазе, шулай ук конвертларда авторларның кыйммәтле хатлар язмаларында телгә алынган документларның житмәве ачыкланган очракларда. Курсәтелгән актлар жирле үзидарә органнарында саклана: бер нөсхә тиешле эштә, икенчесе кергән мөрәжәгатькә теркәлә.

7.2.3. Документларны кабул итү өчен жаваплы белгеч, үлчәү, үлчәме, формасы буенча стандарт булмаган, яннарында тигезсезлек, сәер исе, тәсе булган ялган тасма белән ябыштырылган, конвертта почта жибәрүләре өчен хас булмаган, конвертны ачмыйча гына, бу хакта үзенең турыдан-туры житәкчесенә хәбәр итәргә һәм куркынычсызлык чаралары күрергә тиеш.

7.2.4. Мөрәжәгатыләр «Шәксән» тамгасы белән мөрәжәгать кергән көнне адресатка хатны (пакет) ачмыйча гына тапшырыла.

«Шәксән» тамгасы белән килгән мөрәжәгать шәхси характердагы хат булмаса, мөрәжәгать итү көненнән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, аны билгеләнгән тәртиптә теркәү өчен тапшырырга тиеш.

7.2.5. Турыдан-туры гражданнардан язмача мөрәжәгатыләрне кабул итү гражданнар мөрәжәгатыләрен кабул итү өчен жаваплы белгеч тарафыннан башкарыла.

7.2.6. Әгәр мәрәжәгатьтә гражданиның фамилиясе һәм җавап бирү өчен почта адресы күрсәтелмәгән очракта, гражданнар мәрәжәгатьләрен кабул иту өчен җаваплы белгеч граждандан кирәkle мәгълүматны күрсәтергә тиеш.

7.2.7. Факсималь элемтә каналлары буенча кергән мәрәжәгатьләрене кабул иту һәм карау язма мәрәжәгатьләр белән охшаш рәвештә башкарыла.

7.2.8. Гомуми файдаланудагы мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрләреннән, шул исәптән «Интернет» чөлтәрләнән кергән мәрәжәгатьләр кабул иту өчен җаваплы белгеч тарафыннан кабул ителә

7.2.9. Мәрәжәгатьләрене телефон аша кабул иту, шулай ук белешмә мәгълүмат бирү жирле үзидарә органнары хезмәткәрләре тарафыннан башкарыла.

Телефон аша мәрәжәгать итүче белгеч ачыклый:

гражданиның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңғысы-булганда);

почта адресы;

телефон (булганда);

социаль хәле;

ташламалы статус (булганда);

тәкъдим, гариза яки шикаятынен асылы.

7.2.10. Әгәр телефон аша мәрәжәгатьтә бәян ителгән фактлар һәм хәлләр күренеп тора һәм өстәмә тикшерү таләп итми икән, гражданиның ризалыгы белән мәрәжәгать итүгә җавап куелган мәсьәләләрнең асылы буенча телдән бирелергә мөмкин.

7.3. Кергән мәрәжәгатьләрене теркәү

7.3.1. Гражданнар мәрәжәгатьләрен карау функциясен башкару өчен нигез булып мәрәжәгатьләрене теркәү өчен җаваплы белгечкә килү тора.

7.3.2. Кергән мәрәжәгатьләр документ әйләнеше бердәм ведомствоара системасында теркәлә (алга таба-ЕМСД)

7.3.2. Мәрәжәгатьләрене теркәү өчен җаваплы белгеч:

хатның беренче битенең алгы ягында, уң югары ирекле почмагында, керү датасын һәм теркәү номерын күрсәтеп, теркәү штампын куя. Бу очракта, әгәр урын, билгеләнгән өчен штамп, занято тексты хат, штамп мөмкин проставлен башка урында, тәэммин итүче, аның прочтение, тыш, сул югары почмагы хатлар; кабат мәрәжәгатьне тикшерә. Әгәр мәрәжәгать кабатланса, беренчел мәрәжәгать белән ЕМСДГА тиешле бәйләнеш ясый;

теркәү картасында ЕМСДНЫҢ фамилиясен, исемен, атасының исемен күрсәтә (исеме һәм атасының исеме билгеле булмаган очракта, гражданиның инициалларын күрсәтә).

әгәр хат ике һәм аннан да күбрәк авторга кул куелса, аларның һәркайсын терки, аңа җавап җибәрелергә тиеш. Шул ук вакытта ЕМСД теркәү картасында тиешле кырда күмәк мәрәжәгать билгесе билгеләнә;

гражданиның социаль хәлен һәм ташламалы категориясен (булганда) күрсәтә;

мәрәжәгатьне житкерү ысулын билгели (почта, төгәл, шәхсән h. b.);

кирәк булган очракта, мәрәжәгать белән озату документы каян килгәнен күрсәтә, озату документының датасын һәм чыгып килүче номерын күрсәтә;

кыскача формалаштыра асылы тәкъдимнәр, гариза яки шикаять;

мәрәжәгать итүнең гамәлдәге тематик классификаторы нигезендә мәрәжәгать итү темасының шифрын тәкъдим итә;

вазыйфаи затның мәрәжәгатькә резолюция (озату документы) проектын әзерли.

7.3.3. Мәрәжәгатьләрнән дубликатлары, кабат мәрәжәгатьләр, шулай ук рәхсәт итү вакыты чыкмаган беренчел бирелгән мәрәжәгатьләргә өстәмә белешмәләр булган мәрәжәгатьләр тубәндәге тәртип номеры белән тәнгәллекне кулланып теркәлә

7.3.4. Телефон аша кергән аноним мәрәжәгать теркәлми һәм каралмый.

Күрсәтелгән аноним мөрәжәгатьтә әзерләнә торган, эшләнә торган яисә бөтенләй хокукка каршы гамәл, шулай ук аны әзерли торган, гамәл кыла торган яки башкара торган зат турында белешмәләр булса, мөрәжәгать аларның компетенциясе нигезендә дәүләт органнарына теркәлергә һәм жибәрелергә тиеш.

7.3.5. Процедураны үтәү һәтижәсе булып АМСДГА мөрәжәгатьне теркәү һәм мөрәжәгатьне карау өчен әзерләү тора.

7.4. Мөрәжәгатьләрне контролъгә алу.

7.4.1. Контрольгә гражданнарның законлы хокукларын һәм мәнфәгатыләрен бозу турында, шулай ук зур ижтимагый әһәмияткә ия булган мәсьәләләр буенча мөрәжәгатьләр куела. Мөрәжәгатьләрне контролъгә кую шулай ук дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшнәдәге житешсезлекләрне бетерү, почта, аналитик язмаларны һәм мәгълүматны күзәту өчен материаллар алу, аларны ачыклау максатыннан башкарыла.

7.4.2. Россия Федерациясе Президенты, Татарстан Республикасы Президентының гражданнар мөрәжәгатьләрен карап тикшерү буенча 15 көнгө кадәр йөкләмәләрнен үтәлеше аерым контролъгә куела.

7.4.3. Контрольгә алынган мөрәжәгатьләрдә аларны карауга жибәрү алдыннан "Контроль" билгесе куела.

7.4.5. Жирле үзидарә органыннан һәм мөрәжәгатьне караган башка оешмадан алынган җавапта мөрәжәгать итүче күйган мәсьәләнең билгеле бер вакыт әчендә хәл ителәчәге күрсәтелсә, мондый мөрәжәгать естәмә контролъгә куелырга мөмкин, бу хакта мәсьәләне хәл итү турында җавап бирү өчен контроль срокын күрсәтеп хәбәрнамә жибәрелә.

7.4.6. Мөрәжәгать жирле үзидарә органына һәм башка оешмага кабат карау өчен кире кайтарыла, әгәр алынган җаваптан мөрәжәгатьтә куелган барлық мәсьәләләр дә қаралмаган яисә җавап аңа куелган таләпләргә туры килми.

7.4.7. Чүпрәле муниципаль районның Зур Чынлы авыл жирлеге башлыгы гражданнар мөрәжәгатьләре буенча йөкләмәләрнен үтәүне координацияләүне һәм контролльдә тотуны, гражданнар мөрәжәгатьләрен карау срокларын үтәүне контролльдә тотуны гамәлгә ашыра.

7.4.8. Процедураны гамәлгә ашыру һәтижәсе булып гражданнарның аеруча әһәмиятле мөрәжәгатьләрен һәм гражданнарның мөрәжәгатьләрен карау буенча югарыдагы органнар күрсәтмәләрен контролъгә алу тора.

7.5. Мөрәжәгатьне карау өчен жибәрү

7.5.1. Теркәлү датасыннан жиде көн әчендә мөрәжәгать керү буенча мөрәжәгать мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне компетентлы хәл итәргә, мөрәжәгатьне яңадан карау турында мөрәжәгать жибәргән гражданиның белдерүе белән жибәрелә. Дәүләт органнарыннан һәм башка оешмалардан жибәрелгән мөрәжәгатьләр юнәлдерелгән оешмага кире кайтарыла.

7.5.2. Язма мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне хәл итү берничә дәүләт органы, жирле үзидарә органнары яисә вазыйфаи зат компетенциясенә керә, мөрәжәгатьләрең күчermәләре теркәлгән көннән жиде көн әчендә тиешле дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына яисә тиешле вазыйфаи затларга жибәрелә.

7.5.3. Дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм башка оешмаларга контролль белән жибәрелә торган мөрәжәгатьләргә озату хатлары, шулай ук хаталы жибәрелгән мөрәжәгатьләрне кире кайтару турында озату хатлары жирле үзидарә органнары житәкчесе тарафыннан имзалана.

7.5.4. Әгәр күрсәтелгән мөрәжәгатьтә әзерләнә торган, эшләнә торган яки бөтенләй хокукка каршы гамәл, шулай ук аны әзерли торган, гамәл кыла торган яки қылган зат түрында белешмәләр булса, жирле үзидарә органы житәкчесе мөрәжәгатьне хокук саклау органнарына жибәрә.

7.5.5. Дәүләт һәм муниципаль хезмәт күрсәту тәртибе бозылуга шикаять белән мөрәжәгать кергән очракта, мондый мөрәжәгать "Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтуне оештыру түрында" 27.07.2010 ел, № 210-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә карала.

7.6. Гражданнарны шәхси кабул итү барышында мөрәжәгатьләрне карау

7.6.1. Гражданнарны шәхси кабул итү, шәхесне раслаучы документ күрсәтеп, чират тәртибендә (тере чират) гамәлгә ашырыла. Гражданнарны кабул итү өчен билгеләнгән көннәрдә һәм сәгатьләрдә чираттан тыш кабул итү хокукуна Бөек Ватан сугышы ветераннары һәм инвалидлары, сугыш хәрәкәтләре ветераннары һәм инвалидлары, I һәм II төркем инвалидлары һәм (яки) аларның законлы вәкилләре, ятим балалар һәм ата-ана каравыннан мәхрүм калган балалар арасыннан булган затлар ия.

Гражданнарны кабул итү жирле үзидарәнең тиешле органы житәкчесе тарафыннан, ә аның булмаганда – аны алмаштыручи зат тарафыннан, шул ук тәртиптә башкарыла.

Шәхси кабул итүгә килгән гражданнарга гражданнарны шәхси кабул итү карточкасы көгазьдә рәсмиләштерелә. Кабул итү тәмамланганнан соң орган хезмәткәре ЕМСДДА гражданнарны шәхси кабул итү карточкасын терки, мөрәжәгать иткән кешенең фамилиясен, исемен, атасын, теркәлү урынын, социаль хәлен, льготалы составны, мөрәжәгать итү төрен, қыскача мәгълүматлар базасына кертә.

7.7.2. Шәхси кабул итү вакытында житәкче кабул итү өчен жирле үзидарә органының вазифаи затын чакырырга хокуклы.

7.7.3. Шәхси кабул итү вакытында гражданин үз мөрәжәгатен телдән яисә язма рәвештә бәян итә ала.

7.7.4. Шәхси кабул итү тәмамланганнан соң гариза бирүчегә аның мөрәжәгате буенча карау һәм чарапар күрү йөкләнгән карар яки мәгълүмат бирелә, шулай ук ул жавапны кайdan алачак, яисә аның мөрәжәгатенең асылы буенча кем һәм нинди тәртиптә каралырга мөмкинлеге аңлатыла.

7.7.5. Гражданнарның мөрәжәгатъләрен карау нәтижәләре буенча шәхси кабул итүне гамәлгә ашыручу житәкче йөкләмәләрнең үтәлешен контролъгә кую түрында Карап кабул итәргә мөмкин.

7.7.6. Гражданнар мөрәжәгате буенча йөкләмәләрнең үтәлүү срекларын контролъдә тоту бу вазифаи зат башкара, ул башкаручыга мөрәжәгатъләр түрында искәрмәләр жибәрә, аларны карау вакыты чыга яки инде беткән.

7.7.7. Шәхси кабул итү материаллары 5 ел дәвамында саклана, ә аннары билгеләнгән тәртиптә юк ителә.

7.7.8. Гражданнарны шәхси кабул итү нәтижәсе булып граждан мөрәжәгать иткән мәсьәләнең асылы буенча аңлату, йә куелган мәсьәләне хәл итү буенча карар кабул итү, йә гражданның гаризасын карау өчен вәкаләтле органга йөкләмә бирү тора.

7.8. Гражданнар мөрәжәгатенә жавапны рәсмиләштерү

7.8.1. Чүпрәле муниципаль районның Зур Чынлы авыл жирлеге башлыгы гражданнарның сорауларына жавап бирә.

7.8.2. Жавап тексты төгәл, эзлекле, кыска, төгәл, хатта куелган барлық сорауларга аңлатмалар бирергә тиеш. Шикаятында бәян итептеген фактларны раслаганда, граждан мөрәжәгате буенча нинди чараптар күрелүен курсатылға кирәк.

7.8.3. Федераль һәм республика хакимият органнарына жавап итеп, мөрәжәгать итүчегә аның мөрәжәгатен карау нәтижәләре турында хәбәр итептеген курсателергә тиеш. Коллектив мөрәжәгатъләр буенча жавапларда кемгә жавап бирелгәнлелеге курсателә.

7.8.4. Махсус жавап әзерләү таләп итептеген, әгәр мөрәжәгатьне карау нәтижәләре буенча хокукий акт кабул итептеген (мәсәлән, жир участогы бүләп бирү, матди ярдәм курсату турында). Әлеге хокукий актның күчермәләре башкаручы тарафыннан мөрәжәгать итүчегә жибәрелә.

7.8.5. Жавапка мөрәжәгать итүче тарафыннан хатка күшүп бирелгән документларның төп нөсхәләре теркәлә. Әгәр хатта башка документларны (аларның күчермәләрен) кире кайтару турында үтенеч юк икән, алар эштә кала.

7.8.6. Жаваплар билгеләнгән үрнәктәге бланкларда бастырыла. Жавапның сүл як тубән почмагында башкаручының фамилиясе һәм аның хезмәт телефонының номеры курсателергә тиеш.

7.8.7. Федераль һәм республика хакимият органнарына гражданнар мөрәжәгатьләренең төп нөсхәләре бары тик аларга "кире кайтарылырга тиеш" штампы яки озату хатындагы махсус билгеләнгән гына кире кайтарыла.

7.8.8. Әгәр мөрәжәгатькә арадаш жавап бирелсә, текстта мәсьәләне хәл итү вакыты курсателә.

7.8.9. Язма мөрәжәгатьне карау һәм жавапны рәсмиләштерү тәмамлангандан соң аны жавапны рәсмиләштерүнен дөреслеген тикшерә торган жаваплы затка тапшыралар һәм аның кыскача эчтәлеге ЕМСДГА кертелә. Әлеге регламентта караптаган таләпләргә туры килми торган жавапларны эшләп бетерү өчен башкаручыга кире кайтаралар.

7.8.10. Жавапның күчермәсен алу хокукында башкаручы "эшкә" языны ясый, карау нәтижәсөн күрсәтә ("канәгатьләндерелде", "аңлатылды", "кире кагылды"), датаны калдыра, үз фамилиясен, инициалларын һәм телефонын курсатә, аларның шәхси имзасы белән ышандыра. Хатны исәптән төшерүнен дөреслеген авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре тикшереп тора.

7.8.11. Жавапны теркәгәннән соң жаваплы зат аны жибәрүне башкара. Жавапларны теркәүдән башка жибәрү рөхсәт итептеген.

7.8.12. Мөрәжәгатьне караганда эшне карау өчен мөһим хәлләр булса, башкаручы карау нәтижәләре турында белешмә төзи.

7.9. Белешмә мәгълүмат бирү мөрәжәгатьне карау барышы турында

7.9.1. Гражданнарның мөрәжәгатьләрен карау буенча белешмә эшен жирле үзидарә органының жаваплы хезмәткәре алып бара.

7.9.2. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау функцияләрен үтәү мәсьәләләре буенча белешмәләр жирле үзидарә органнары хезмәткәрләре тарафыннан бирелә. Белешмәләр шәхси мөрәжәгатьтә яки белешмә телефоннары аша бирелә (тел. (84375) 33-1-34, 33-1-33).

7.9.3. Белешмәләр тубәндәгө мәсьәләләр буенча бирелә:::

- 1) мөрәжәгать алу һәм аны карауга жибәрү турында;
- 2) мөрәжәгатьне караудан баш тарту турында;
- 3) мөрәжәгатьне карау согын озайту турында;
- 4) мөрәжәгатьне карау нәтижәләре турында.

7.9.4. Гариза бирүчеләрдән гражданнар мөрәжәгатьләрен карау функциясен үтәү турында белешмә алу мәсьәләсе буенча телефоннан шалтыратулар дүшәмбәдән

жомгага кадәр, ял һәм бәйрәм көннәреннән тыш, 8.00 дән 15.00 сәгатькә кадәр кабул ителә.

7.9.5. Жирле үзидарә органы хезмәткәре телефоны буенча запрос алганда:

- 1) гражданин шалтыраткан органның исемен аты;
- 2) үз фамилиясен, исемен, әтисенең исемен атап, тапшырыла;
- 3) абонентка тәкъдим итәргә тәкъдим итә;
- 4) мәрәжәгатьнең реквизитларын һәм асылын тыңлый һәм аныклый;
- 5) Әдәпле, әдәпле һәм лаконично жавап бирә барышы турында мәрәжәгатьне карау;
- 6) мәрәжәгать иткән вакытта жавап бирергә мәмкин булмаган очракта куелган сорауга жавап бирергә тәкъдим итә мәрәжәгать итүчегә сорау белән гражданинга шалтыратырга конкрет көнне һәм билгеле бер вакытта;
- 7) билгеләнгән вакытка хезмәткәр жавап әзерли.

7.9.6. Гражданинның шәхси мәрәжәгатендә яки белешмә телефоны буенча белешмә мәгълүмат бирү нәтижәсе булып мәрәжәгатьне карау барышы турында гражданинның телдән рәвештә хәбәр иту тора.

VIII. Функциянең үтәлешен контрольдә тоту гражданнар мәрәжәгатьләрен карау буенча

8.1. Гражданнар мәрәжәгатьләрен карау функциясенең үтәлешен агымдагы контролльдә тоту һәр этапта (процедурада) тикшерүләр үткәрүне, гражданнар мәрәжәгатьләрен карау һәм карау, караплар кабул итү, мәрәжәгать итүчеләргә жаваплар жиберүне үз эченә ала.

8.2. ТР Чүпрәле муниципаль районның Зур Чынлы авыл жирлеге башлыгы тарафыннан гражданнар мәрәжәгатьләрен карау функциясенең үтәлешенә агымдагы контроль башкарыла.

8.3. Әлеге регламентны бозган вазыйфаи затларга карата йогынты чаралары Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районның Зур Чынлы авыл жирлеге башлыгы, Ә башлыкка карата-авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителә.

8.4. Гражданин гражданнар мәрәжәгатьләрен карау функциясен үтәгендә жирле үзидарә органнарының, башка органнар һәм оешмаларның, аларның вазыйфаи затларының һәм хезмәткәрләренең гамәлләренә (гамәл кылмавына) һәм карапларына шикаять бирергә хокуклы.

1 нче күшүмтә
Татарстан Республикасы
Чүпрөле муниципаль районы Зур Чынлы
авыл жирлеге жирле үзидарә
органнырында гражданнар мөрөжәгатьләрен
карау регламентына үзгәрешләр керту турында

тасвирлама буенча документлар житмәү турында
заказлы хатларда корреспондент
белән уведомлением һәм хатларда белән игълан ителгән кыйммәте

«_____» 20 ___ ел

Составтагы Комиссия _____
(акт төзегән затларның фамилияләре, инициаллары һәм вазыйфалары)

түбәндәгеләр турында әлеге акт төзелде:

«_____» 20 ___ г. Зур Чынлы авыл жирлеге жирле үзидарә органына
корреспонденция килде, анда (акчалата билгеләр, кыйммәтле кәгазыләр,
буләкләр табылды, хат авторының кыйммәтле кәгазыләргә язмада күчерелгән
документларның житмәве ачыкланды):

Комиссия әгъзалары:

(имза, дата) ФИО
(имза, дата) ФИО
(имза, дата) ФИО